

מסורת הש"ס

א) ודמיון עקר דין אי גרם דמדינת... ב) ודמיון עקר דין אי גרם דמדינת... ג) ודמיון עקר דין אי גרם דמדינת...

הגהות הב"ח

(א) גמ' ו' לא אירין (ב) גמ' ו' לא אירין (ג) גמ' ו' לא אירין (ד) גמ' ו' לא אירין (ה) גמ' ו' לא אירין (ו) גמ' ו' לא אירין (ז) גמ' ו' לא אירין (ח) גמ' ו' לא אירין (ט) גמ' ו' לא אירין (י) גמ' ו' לא אירין...

גמ פשוט פרק עשירי בבא בתרא

קסג.

עין משפט
גר מצוה

יד א מיי פרוי מל' מלה
וזה הל' ד' סגן פסין
ז' טושי' חות' פי' מה
פסין ט':
ב' ב' מיי' טושי' סג' סג'
פסין:
ב' ג' מיי' טושי' סג' סג'
פסין ט':
יד ד' מיי' טושי' סג' סג'
פסין טושי' סג' סג' פי' מו
פסין ט':
יד ה' מיי' טושי' סג' סג'
פסין טושי' סג' סג' פי' מו
פסין ט':
יד ו' מיי' טושי' סג' סג'
פסין טושי' סג' סג' פי' מו
פסין ט':

רבינו גרשום (הפסוק)

למטה משיטה שניה זו אין
תופשין אלא באורי אחד
לפי שצונו לו לביד הוא
משך אחר כעצתו וכו' ולא
מתחיל רגליו: כגון ברוך
בן לוי בשיטה אחת. ויינו
שיטה אחת וכו' ואירין משך
למטה וכו' מלמטה וכו' של
היה למעלה והתחתית כפי
מויף ומשום הכי פסול:
אמר רב א' שנו. אם
הרווח העדים מן הכתב
כ' שיטין פסול: אלא בין
עדים לשיטת. והתחתית איכא
הרווחה ומצי' מויף ויבין
דעדים חותמי פסולת אמי
וגבי' שלא כדון: אבל א'
שבת הרווחה בין חותמת
העדים לאשרתא. שאם
כתב למטה בגוילין לאשרתא
קיום בית דין שטר דקא
נפק לקדמות ואשיתורו
וקיימורו אפי' נמצא נמי
שגריה בין עדים לאשרתא
שיטת ד' או ה' שיטת
כשר: מאי שנא גבי דין
לשטר. שיטת ב' שיטין
דפסול דילמא מויף ויבין
בין עדים לשטר ויבין ככתב
אחרו קיום בית דין של
מה דמשכיל דקיימין כל
מה שכתוב בשטר. ומשני
(המשו') הכי כשר ואשרתא
חלק שבין העדים לאשרתא
מסתמטת ליה כמסתמטת
כילו ברי' שאין יכול לכתוב
על גבי שום דבר.
אפשרי בין עדים לשטר
אמאי כפי שיטין פסול הוא
מצי' משיטת ליה לאשרתא
חלק ברי' דאין יכול לויף
באחרו מקום כלום. ומשני
א' פסולת ליה ברי' בין כתב
לעדים אמר ארבע עדים
אשרתא מסור' על מה של
גבי חותמתו ולא על מה
שכתוב בשטר ופסול השטר
וכדאמר ברובא אחריתי
אשרתא שלום חותמי כגון
אם כתב בשטר פלוני אמר
לנו חברו ותחתיו פלוני
שאו יחיה לו מה וכתבו
פלוני שאלו בשלום
פסול השטר ואשרתא למויף
עדים אשרתא שלום חותמי
ולאו אשרתא מנה הבא נמי
איכא למימר עדים לאו
אשרתא חותמי אלא אשרתא
טוואט ופסול ומשום הכי
לא פסולתין ליה. ומקשינן
ב' עדים לאשרתא נמי אמאי
פסול לשיטת הא איכא נמי
למימר בי דינא אשרתא הוא
דחותמי ולא קיימין שאר
השטר. ומשני הא ליכא
למימר דרדאי גבי עדים
ריש מהם עמי הארץ ולא
דייקי חתמי אבטלה ואפי'
אשרתא אבל גבי בי דינא
ליכא למימר הכי דאיתורו
אשרתא שאית כלום לא
חותמי אלא אגונו של שטר
חותמי ותחתיו ומשום הכי
מצי' לשיירי אפי' טוואט
ולכד דמטיית ליה. ומקשינן
ואבתי אמאי מצי' לשיירי
בין עדים לאשרתא אפי'
טוואט אפי' דמטיית ליה
וליתורו דילמא גי' מלה
והשטר על העדים ושד' ליה

בחתלה כשר דלמדין לכבוד חתמו אבל אי חתימי כסוף פסול
ואין נראה לר"מ דלמדין דמדין תינין (וינין דף י"ז: וסג) למאן דלמדין
שנים משום עדים וכולם משום תנאי (א) ולכן נמצא כסוף אחד מהם
קרוב או פסול כשר אבל אי חתימי כסוף קרוב או פסול אמרי לה
פסול אמרי לה כשר מאן דלמדין
פסול דלמי לחלושי כשאר שטרות
דעלמא (א) ולא יאמרו משום תנאי
חתמו כיון שהפסולים חתמו לבתלה
אלמא אפילו למאן דמכשר כסוף
פסול לבתלה (א) וא"כ הכא] בין
בחתלה בין כסוף כשר ולאשונים
דגרס רבינו מנחם לא דוקא אלא
כל שכן הוא אפי' שאר פסול וא"כ
א"כ אמאי כשר (א) ולא חמי לחלושי
נקיים שטרות דעלמא כדמס' וי"ל
הס' מדדינן דפסלי כחתלה
משום דעדי גבט אין חותמין אלא
זה כפני זה ואי חתימי כסוף קרוב
או פסול יאמרו אינן העדים
העומדים שם קרובים לשם עדות
חתמו שיכולים לחסום כחתלה אחת
עדים כשרים שהיו שם וחתמו קרובים
ואמי לכאשרי קרובים אלא כסוף
יאמרו ז' לשם עדים ואינן משום
(א) תנאים אלא כשאר שטרות שחותמין
זה שלא כפני זה אם תנאי פסול
בחתלה כשר דלא חמי לכאשרי דעלמא
שידעו שלא לשם עדות חתמו אלא
כמו שמאלם החתמו וכשעה שחתמו
אלו הראשונים אלא מאלו שאחיה עד
אחרי כן והקשה לו ר"י אם כן אמאי
כשרים כשנמצאו כסוף אין חתימי
לקמן כל כי האי גוונא אין מקיימין
מעדים שלמטה (א) מכלל דעלמא
אין מקיימין אלא מעדים שלמטה וא"כ
כשראו פסולין לכסוף במקום קיום
השטר יאמרו קרוב או פסול כשר
הניחא

הן ואירין או דלמא הן ולא אירין א"ר נחמו
בר יצחק מ"מסתברא דהן ואירין דאי סלקא
דערך הן ולא אירין (א) שיטה אחת בלא
איריה למאי חזיא אלא ש"מ הן ואירין שמוע
מינה רבי שבתי אמר משמיה רחוקיה בשני
שיטין שאמרו בכתב ידי עדים ולא כתב
ידי סופר מ"ט דכל המויף לאו לגבי ספרא
אזיל ומויף וכמה אמר (א) רב יצחק בן
אלעזר כגון לך לך זה על גבי זה אלמא
קסבר שני שיטין וארבעה אירין רב חייה
בר אמי משמיה דרעוא אמר יבגון למ"ד
מלמעלה וכו' ופ' מלמטה אלמא קסבר שני
שיטין ולששה אירין רבי אבהו אמר כגון
ברוך בן לוי בשיתה אחת אבא סבר שיטה
אחת ושני אירין אמר רב לא שנו אלא בין
עדים לכתב אבל בין עדים לאשרתא אפילו
טובא נמי כשר מאי שנא בין עדים לכתב
דלמא מויף וכתב מאי דבעי וחתימי סהדי
בין עדים לאשרתא נמי מויף וכתב מאי
דבעי וחתימי סהדי ד' דמטיית ליה האמרי
בהדי אמיטא הוא דחתימי בין עדים
לאשרתא נמי אמרי בי דינא אמיטא הוא
דחתימי בי דינא אמיטא לא חתימי וליחוש
דלמא גי' ליה לעילא ומחיק ליה למיטא
וכתב מאי דבעי דחתימי סהדי ואמר
רב שטר הבא הוא ועדין על המחק כשר
הניחא

הוא ויורין או דלמא הן ולא אירין א"ר נחמו
בר יצחק מ"מסתברא דהן ואירין דאי סלקא
דערך הן ולא אירין (א) שיטה אחת בלא
איריה למאי חזיא אלא ש"מ הן ואירין שמוע
מינה רבי שבתי אמר משמיה רחוקיה בשני
שיטין שאמרו בכתב ידי עדים ולא כתב
ידי סופר מ"ט דכל המויף לאו לגבי ספרא
אזיל ומויף וכמה אמר (א) רב יצחק בן
אלעזר כגון לך לך זה על גבי זה אלמא
קסבר שני שיטין וארבעה אירין רב חייה
בר אמי משמיה דרעוא אמר יבגון למ"ד
מלמעלה וכו' ופ' מלמטה אלמא קסבר שני
שיטין ולששה אירין רבי אבהו אמר כגון
ברוך בן לוי בשיתה אחת אבא סבר שיטה
אחת ושני אירין אמר רב לא שנו אלא בין
עדים לכתב אבל בין עדים לאשרתא אפילו
טובא נמי כשר מאי שנא בין עדים לכתב
דלמא מויף וכתב מאי דבעי וחתימי סהדי
בין עדים לאשרתא נמי מויף וכתב מאי
דבעי וחתימי סהדי ד' דמטיית ליה האמרי
בהדי אמיטא הוא דחתימי בין עדים
לאשרתא נמי אמרי בי דינא אמיטא הוא
דחתימי בי דינא אמיטא לא חתימי וליחוש
דלמא גי' ליה לעילא ומחיק ליה למיטא
וכתב מאי דבעי דחתימי סהדי ואמר
רב שטר הבא הוא ועדין על המחק כשר
הניחא

הלמ"ד דחתמוהו כמגד רגל כ' העלויה: כדון כן לוי. שני אירין
איכא הכא אחד למעלה כשני למ"ד לוי ומד למטה כשני כ'
דכרון: אמר רב לא שנו. שני שיטין דפסול א"כ רחיק בין
העדים לשטר אבל אם הוא בין העדים לקיום הנקרא אשרתא על שם
ואשיתורו וקיימורו הכתוב בו כגון שטר שכתב בו הנפק דהיינו
אשרתא אפילו רחיק יותר משני שיטין כשר דמטיק ואזיל ממשטשו
בדיו וסמך כ"ד אמיטא לא חתימי אלא אשיתורו של שטר: ומשני
דמטיית ליה. כלומר מלכדו בדיו ואין יכול לכבוד בו שום זיוף אבל
אם בא הנפק לפניו ויש בו שני שיטין חלק בלא תיאור פסול הוא שלא
עשה ממוקן חתמי: אפיוטא חתימי. ולא אשרתא כשטר דלמדין
בגיטין (דף פ"ג.) חיישין שמא אשפילת שלום שכתב בשטר חתמו ולא
אשיתורו של שטר הכא נמי ק' מעדין כפניו אטייט בדיו ונמחק כדי
שלא יתשדו כעגל השטר: ומשני כי דינא אמיטא. אין דרכן לחסום
אבל עדים בכל מוויף לחסום ואפי' עמי הארץ ומחיק למיחמם אמיטא:
ויוטא דלמא גי' ליה. לשטר העלוין לגמרי ומחיק ליה לטויטא וכמו
הוא (א) והולאחו ועדין מוויפין על המחק: דאמר רב שטר הבא הוא
ועדין על המחק כשר. דמה לי אם חתמו עדים על קלף חלק או על
הקלף שחור אחת כחולו מקימין חתימת זיהן וגם העלוין לא נמחק
אלא פסול אחת כחולו מקום שהעדים חותמין בו (א) ובג' אשרתא אע"פ
שאחרי שמתקיימת עדותן והלכך יכול למחוק הטויטא ולויף עדים:
הניחא

בין דף דף זה על גב זה. א"כ לפרש שרגל הכ"ף על ראש הלמ"ד
אלא אפי' לא היה רגל הכ"ף נגד ראש הלמ"ד אפי' היו ד'
אירין שאר חתמי כרין להיות בין ז' שיטין בלא רגל כ"ף וראש
למ"ד כדאמר כגון ל' למעלה וכ"ף למטה וקסבר ז' שיטין וג' אירין
אלמא כרין להיות אירי בין שיטה לשיטה ועוד אירי אחר מפני
רגל כ"ף שבשיטה ראשונה או מפני ראש למ"ד שבשיטה שניה וה'
כ"ף כדאמר ראשון יחולן להיות ראש למ"ד ורגל כ"ף כיון שאינו זה
כנגד זה אלא כרין לפרש שהן זה כנגד זה כך דלא יתחיל לויף אפי'
לעשותו כדכוח (א) ושיטה אחת ושני אירין והיו יותר משני שיטין בלא אירין דל"כ
ר"מ בנקודות או שטרות שניכר (א) כחלק מעט ניכר שלא מחק מעיקרה שאם היה מעטשטשו בדיו ואין ניכר אם היה שם מחק אם לא
אפי' מכשר לשטר א"כ יטעטש כל השטר לגמרי וגם העדים שלמטה ויחשוב ועדין גבלין של מעלה ויזיף עדים והאשרתא על מטה
(א) מקיימין ואם אין גבלין למעלה יש שיטה אחת בין העדים לכתב השטר ועדין בלתי שיטה והעדים הראשונים יטעטש בדיו
והאשרתא מקיימת עדים שזיף להכי כרין לפרש טיטא אקודות או שריות: שטר הבא הוא ועדין על המחק כשר. (א) דהא
פסול אלא בלא טיטא דאי כשרתא חתמי פסול וכו' איכא בינייהו דרבי יוחנן פסול אפילו כשרתא (א) שני שיטין בין עדים לאשרתא משום
דימחקת ויכתוב הוא שטר ועדים על המחק והאשרתא מקיימת דכשרתא דמקיימת מן האשרתא שבו הא ליכא למימר דל"כ כל שטרות שיש
בן

ומחיק ליה לטויטא שעל גבי אשרתא וכתב מאי דבעי במקום שהיה בו הטיטא ויכתוב פסול מה שהיה בשטר וחתמי איראו
בגופיה סהדי חתרינא על מה שכתוב בטיטא. ואמר רב שטר הבא שכתוב הוא ועדין על המחק כשר
שקיימו השטר וחתמי עדים וגבי ביה שלא כדון:

א) ומטיית פסול. (ב) נראה דל' ויבטש שיהי' חלק חתמי בלא חתימי וכו'.